

de mantenir-la en el futur, però adverteix que es corre el perill de caure en el conformisme. Per aquest motiu recomana un gran pacte social, polític i econòmic per reforçar el paper de la ciutat respecte a la seva àrea urbana. L'economista adverteix igualment que els darrers anys Girona ha perdut la capacitat de generar ocupació i indica que cal potenciar les comunicacions de la ciutat amb la seva àrea urbana. En referència a la futura línia del tren d'alta velocitat (TAV), afirma que caldria en la mesura que sigui possible soterrar-lo per no fragmentar més el territori.

L'autor considera que la carretera N-II i la via del tren són barreres que trenquen l'espai de centralitat, i creu que l'impacte del TAV serà molt notable a l'àrea urbana de Girona, especialment en aquelles zones més dinàmiques i que tenen un creixement més important. Finalment, Oliver sosté que el comerç i el turisme són sectors als quals la ciutat no ha tret tot el rendiment possible, que la capacitat per acollir grans superfícies no està esgotada i que la ciutat pot ser un punt de referència tant per a la resta de la demarcació com per al sud de França.

Josep Maria Baixauli

La Girona periodística de 1900-1939

COSTA I FERNANDEZ, Lluís.
«El Autonomista»: el diari dels Rahola.
 Col·legi de Periodistes de Catalunya, Demarcació de Girona.
 Girona, 2000.
 244 pàg.

Els periodistes, sovint, tenim tendència a viure massa el present, el dia a dia. I hem d'esperar que algú de visió més pausada, com Lluís Costa, ens escrigui la nostra pròpia història. No és la primera vegada que ens obsequia amb un estudi sobre la premsa gironina. Ara, però, amb el llibre *«El Autonomista»: el diari dels Rahola*, ha omplert un buit que hauria esdevingut greuge si hagués tombat el segle sense haver-se cobert.

L'anàlisi d'*El Autonomista* enmarca un període convuls, de 1898 a 1939, dins d'una Girona en què tot estava a mig fer, premsa inclosa: Costa situa el lector directament en l'entorn de Darius Rahola, *anima mater* d'un diari que —com tots en aquells anys— es debatia entre l'opinió i la informació. Les preses de posició —a vegades enfrontaments— en la premsa gironina, les arbitriats de la censura en l'època de Primo de Rivera, el procés cap a la professionalització dels periodistes, la publicitat, les tecnologies —encara incipients— amb què treballaven Darius Rahola i el seu estol de col·laboradors es van con-

jugant amb el rerefons social d'aquella petita Girona de primers de segle: hi veiem el paper de l'Església, dels polítics, dels grups econòmics, dels treballadors i de les crisis socials i polítiques fins a l'esclat de la Guerra Civil, que marcà l'inici de la fi d'aquella llarga experiència comunicativa, i la tràgica mort dels seus protagonistes.

Lluís Costa ha aconseguit amb aquesta obra l'equilibri ideal entre assaig i divulgació. L'abundor de citacions, perfectament encaixades en el seu context, no entorpeix el discurs, sinó que el fa més viu i directe. El lector hi trobarà l'anècdota escaient, el document citat al seu lloc just, i el llenguatge fluid que denota el domini absolut que l'autor té del tema.

Esperem que *«El Autonomista»* no tanqui definitivament l'estudi d'aquell mitjà ni dels seus personatges. Els seus col·laboradors, les firmes importants que hi participaren, poden ser algun dia objecte d'una altra investigació.

Dani Vivern

La catedral romànica

FREIXAS, Pere; NOLLA, Josep M.; PALAHI, Lluís; SAGRERA, Jordi; SUREDA, Marc.

La Catedral de Girona. Redescobrir la seu romànica. Els resultats de la recerca del projecte Progress.
 Ajuntament de Girona. Girona, 2000.

La publicació amb voluntat divulgativa dels resultats d'una recerca arqueològica sempre és d'agrair. Si aquesta divulgació té per objecte l'origen d'un dels senyals d'identitat de Girona —i la catedral ho és—, encara millor. Tots aquells que alguna vegada ho hem intentat, sabem com és de difícil posar a l'abast del públic de forma atractiva el resultat d'una sola intervenció, molt més concret que no pas el d'un projecte generalista i de gran volada, que permet generalitzacions espectaculars.

El llibre que comentem presenta els resultats obtinguts a la catedral de Girona per l'equip gironí del projecte Progress, combinant dades documentals (una mena de microtopografia de la ciutat medieval), prospeccions geofísiques (projectes internacionals i interdisciplinaris Picasso, de 1994, i Progress, de 1998) i excavacions arqueològiques (1998 i 1999). L'objectiu de Progress, en el cas de la catedral, era identificar les restes anteriors a la seu gòtica: la seu romànica —ja entrevista a través de tota una sèrie de restes ben evidents—, el temple principal de la ciutat romana...